

Карпатські вузькоколії-ки справедливо вважаються одними з перспективних туристичних приваб Івано-Франківщини. Створені у цих краях ще за часів Австро-Угорщини, "лісові" залізниці від початку мали суто промислове призначення – використовувалися для перевезень лісу, зрубаного на гірських лісорубнях. Тоді вантажні вагончики вели невеличкі паровики, один з предків яких і сьогодні стоїть на п'єдесталі у містечку Вигода. Знавці кажуть, що саме такий паровозик потужністю близько 90 кінських сил знімали у фільмі "Високий перевал" кіностудії імені Довженка.

З часом до розбудови колійної мережі та чисельних містків через примхливу річку Мізунь долучилися й польські інженери. І сьогодні на рейках, металевих елементах мостів зустрічаються їхні клейма. Сьогодні більш відома назва цієї залізниці "Карпатський трамвай", оскільки, як пояснили справжні знавці історії залізничної техніки, цей туристичний маршрут охоплює лише незначну частину розгалуженої мережі вузькоколіюк, які донині використовуються для

Заповідник "Карпатська вузькоколійка"

го року, – розповідає начальник геофізичної станції Львівської залізниці Ярослав Городчук. – Снігу тоді намело стільки, що попереду локомотива довелося ставити снігоочисник. Мороз був за 20 градусів, тому учасників екскурсії – переможців дитячого конкурсу художньої самодіяльності та відмінників навчання – відразу відправили до кабіни локомотива. Та, незважаючи на всі негаразди, усі були задоволені, ніхто не застудився, а фоторепортажі про подорож у карпатських снігах стали ключовим матеріалом номерів багатьох європейських спеціалізованих журналів. До

кало з боку на бік, через це фотографувати було досить складно, проте огляд майже ідеальний, а пейзажі просто казкові.

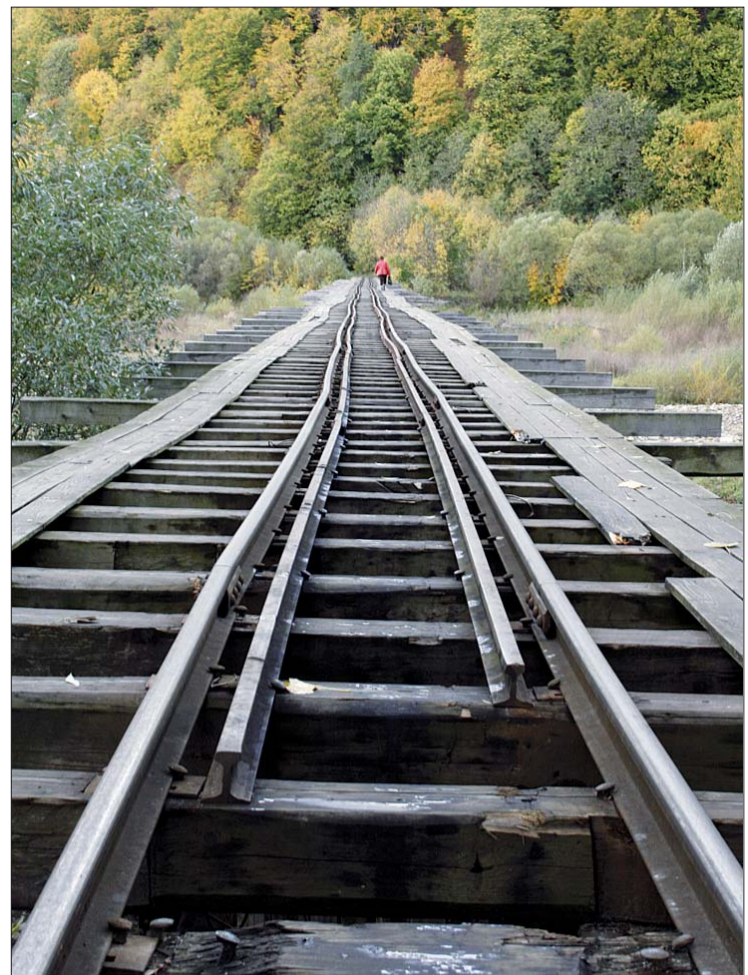
Один із москвичів дістав мобільник з підтримкою GPS навігації і намагався визначити наші координати. Час минав, та сигнал зі супутників ввіймати так і не вдалося. Електронний компас теж показував щось незрозуміле. Отакий собі "Карпатський трикутник" на зразок Бермудського. Один із наших попутників прояснив ситуацію: "Про мобільник забудьте до повернення у Вигоду. Єдиний засіб зв'язку тут – портативні радіостанції, що є у локомотивних бригад та лісників. Радіус дії – кілька кілометрів, та для залізниці цього вистачає".

Приблизно кожні 20 хвилин наш керівник подавав уже звичну для машиніста команду: "Стоп! Панове, прошу виходити для фотозйомки!" Фотографували та фільмували все – колію, яка лягла хвилястими лініями, ручні стрілочні переводи, старенькі платформи з лісом, містки через гірський потік. Особливе пошавлення викликала срібляста труба великого діаметра, що перетинає Мізунь і знову пірнає у землю: "О, "Газпром"! – емоційно реагували німці. Росіяни сміялися і фотографували навколишні краєвиди.

Про те, що наших супутників важко здивувати будь-чим, переконався приблизно на другій годині подорожі. Чергова зупинка безпосередньо серед розквашеної колесами важкої техніки глини. Оминаючи глибокі калабані, вийшли на похилу площину, до якої підходить цілий гай велетенських ідеально рівних смерек. Мабуть, саме такі називають корабельними. Лісозаготівель біля них не ведуть, деревину добувають трохи далі. Потім, уже у Вигоді, її переробляють на деревинно-волоконні плити за унікальною екологічно чистою технологією.

Наступна зупинка біля чергового роз'їзду. Тут стоїть вагончик "Карпатського трамвая", на якому впродовж вихідних возять туристичні групи зі Львова, Моршина та Трускавця. Це його кінцева станція, а ми вирушаємо далі. Дорогою ще одна зупинка біля лісництва, де на одну з платформ кілька хлопців швидко вантажать свіже сіно. Кілометрів за 10 його вже чекають і після зупинки потяга хутко перекидають у дерев'яну стодолу. Ось і Ялове. За стовбурами дерев чути "голос" бензопили, а попереду локомотива всього кілька десятків метрів рейок, що губляться серед трави.

– Усе, хлопці, далі дороги нема, – повідомив один із лісорубів. – Ще кілька років тому тут можна було проїхати, та остан-



перевезень деревини. Власне це й дозволяє утримувати інфраструктуру та давати роботу частині населення Вигоди.

Мені поталанило, бо у мандрівку карпатською вузькоколією я потрапив разом із двома колегами зі Львівської залізниці на запрошення організатора чергової міжнародної експедиції з вивчення вузькоколійного транспорту австрійця Вольфрама Венделіна. Цього разу у складі групи були гості з Німеччини, Словаччини, Польщі, Австрії, Голландії та Росії. А головна цінність поїздки полягала в тому, що кінцевий її пункт – селище Ялове – ще не відвідував жоден вітчизняний журналіст. Німецька делегація була там востаннє в 2002 році.

– Сьогодні маємо нормальну погоду, а справді екстремальна поїздка відбулася взимку минуло-

речі, в Австрії вийшло вже три книги Вольфрама Венделіна, де він докладно розповів про карпатські вузькоколійки та Вигоду. Так звичайне карпатське містечко отримало європейське визнання.

У цей час пролунав гудок, і локомотив ТУ8 підкотив до нас майже іграшковий поїзд із кількох вагонів. Відкритий вагон із дерев'яними бортами та лавами, за ним кілька платформ для перевезення деревини. Уся делегація, рясно обвішана фото- та відеоапаратурою, швидко зайняла місця, машиніст дав повторний гудок, і потяг рушив. Приблизно сорок хвилин їхали повз цивілізовані місця, де зустрічаються будинки і дороги, та от колія пірнула в гірську ущелину, і майже одразу зник мобільний зв'язок. Середня швидкість руху поїзда – 15-20 кілометрів на годину. Вагончик сми-

ня повин змила містки. За ними колія ще є, та до неї вже годі дістатися.

Навкруги суцільний ліс, що піднімається гірськими ущелинами до самого верху, і жодного житла. Людей на зміну сюди возить вузькоколійний потяг із відкритими вагончиками. Щоправда, є ще один дуже популярний транспорт – мотодрезини, які називають "піонерками". Вони настільки малі, що один чоловік може легко поставити цей засіб пересування на рейки чи зняти його з них, щоб пропустити черговий потяг. На мотодрезині простенький двигун від мотоцикла і благоденська лава. Це ліспромгоспівська техніка, на якій у вихідні часто їздять за грибами чи на риболовлю. Дорогою до Вигоди зустрічаємо кілька дрезин, вкритих брезентом, що стоять просто біля будинків за кілька метрів від колії.

Весь день Вольфрам був постійно заклопотаний своїми справами, тому інтерв'ю відбулося вже у кафе готелю в Долині, де оселилася основна частина групи. Доки приносять чай, дізнаюся, що за фахом він – інженер-електротехнік. А любов до залізниці передалася, швидше за все, від прадіда, який сконструював перший в Австрії шахтовий електровоз для транспортування солі. Ця машина

добре збереглася і сьогодні демонструється у музеї. Приблизно раз на рік пан Венделін організовує поїздки українськими вузькоколіями для всіх, хто цікавиться історією залізничної техніки.

– Такі поїздки ми організовуємо вже понад десять років, – розповідає Вольфрам Венделін. – Я написав про цей чарівний край кілька книг, та й українська мова мені дуже подобається. Крім того, у Західній Європі достатньо шанувальників вузькоколійних залізниць. Ми тримаємо постійний зв'язок, та й спеціалізованих видань, які цікавляться такою тематикою, там вистачає. Те, що всі європейці звикли до комфорту і зразкового туристичного обслуговування, – не зовсім так. Ви ж бачили, що у нашій групі зібралися люди, яких перш за все цікавить стара залізнична техніка. Аби побачити її, вони готові подорожувати навіть у спартанських умовах. Головне – особисті враження та свіжа інформація. Завтра наша група вирушає в напрямку до Славського, адже там теж досить розгалужена вузькоколійна мережа. Добре, що частину її підтримує у робочому стані ТзОВ "Уніплит", до структури якого і входять ці вузькоколійки.

Олександр GERШУНЕНКО
Фото автора

Реклама

МОТОБЛОКИ «МОТОР СІЧ» «ЗУБР» «ZIRKA» «AURORA»
• ГАРАНТІЯ • ДОСТАВКА

ВЕЛИКИЙ ВІБІР найнижчі ціни в регіоні

Виконують усі функції з обробітку ґрунту

- Двигуни
- Причепи
- Мотокультиватори
- Навісне обладнання
- Запчастини

М. Львів (067) 451-44-77, (098) 264-90-30 www.motoblok.lviv.ua

СЕЗОННИЙ РОЗПРОДАЖ

ЗА КРЕДИТАМИ – В КРЕДИТМАРКЕТ!

- ▶ До 75 000 грн
- ▶ До 36 місяців
- ▶ Без застави

м. Львів, вул. Городецька, 12, тел.: (067) 502-41-78, (322) 53-23-38;
вул. Книгині Ольги, 106 (Аквапарк), тел.: (067) 218-08-32, (322) 53-23-39
Вартість даних згідно діючих тарифів оператора

Контакт-центр: 0-800-508-707
Дзвінки у межах України безкоштовні
www.KreditMarket.ua